

Mästaren av Åkallan i att Söka Förlåtelse

Imām Ibn al-Qayyim, Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah

En omfattande rad-för-rad-förklaring av den bästa du‘ā’ man kan framföra när man ångrar sig inför sin Herre.

På Shaddād ibn Aws (Må Allah vara nöjd med honom) auktoritet sade Profeten (frid vare över honom): "Mästaren av alla åkallanden i att söka förlåtelse är:

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

"O Allah! Du är min Herre, ingenting dyrkas i sanning utom Du.

خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ

Du har skapat mig och jag är Din tjänare.

وَأَنَا عَلَىٰ عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ

Jag håller fast vid Ditt förbund [av befallningar och förbud] och Ditt löfte [om belöning eller bestraffning] så mycket jag förmår.

أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ

Jag söker tillflykt hos Dig från det onda jag har ägnat mig åt.

أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي

Jag erkänner fullt ut Dina välsignelser över mig. Jag erkänner också fullt ut mitt begående av synd.

فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

Förlåt mig därför. Ty ingen förlåter synder utom Du." ¹

Shaykh al-Islām Ibn al-Qayyim kommentar:

Han (frid vare över honom) har i sitt uttalande: "Jag erkänner fullt ut Dina välsignelser över mig. Jag erkänner också fullt ut mitt begående av synd" förenat erkännandet av välsignelsernas skänkande med medvetenheten om de egna bristerna och felstegen. Erkännandet av välsignelser förpliktar till kärlek till Allah, och att visa lovprisning och tacksamhet till Välsignelsernas och godhetens Skänkare. Precis som erkännandet av de egna bristerna och felstegen förpliktar till att visa ödmjukhet och ha ett krossat hjärta inför Honom. Att visa sin egen fattigdom och ständigt söka ånger hos Honom. Hela tiden se sig själv som inget mer än en ruinerad person [för sitt engagemang i synd].

Den snabbaste dörren genom vilken Allahs tjänare träder in hos Allah är denna dörr av fullständig utblottning. I den grad att han inte ser sig själv som innehavare av en viktig ställning, eller en av auktoritet inför Honom, eller ägare av ett sätt han kan använda, eller ett privilegierat medel mot Honom. Snarare träder han in hos Allah genom dörren av oblandad fattigdom, fullständigt utblottad på godhet till den grad att hans hjärta bryts sönder av den förknippade fattigdomen och nöden. Hans krossadhet når de minsta skrymslen av hans hjärta och klyver det. Krossadheten omsluter honom från alla håll och får honom att till fullo bevittna sin innerliga längtan efter sin Herre – den Mäktige – och sitt tillstånd av behov och fattigdom inför Honom som sträcker sig till varje ens av hans väsen – både det uppenbara och det dolda. Han har ett fullständigt och innerligt behov av sin Herre – den Allrahögste, den Välsignade. Ty han skulle lida fullständig undergång om Han överlät honom åt sina egna resurser ens för ett ögonblick, och lida en fullständig och dödlig förlust utom om Allah – den Allrahögste – återvänder till att visa honom Sin barmhärtighet.

Det finns ingen väg närmare Allah än att ägna sig åt fullständig tjänst åt Honom. Fullständig tjänst kretsar kring två principer: Fullständig kärlek och fullkomlig underkastelse och ödmjukhet. Dessa två grundläggande principer härrör från de två ovannämnda grundvalarna av erkännandet av välsignelser som förpliktar till fullständig kärlek, och erkännandet av de egna bristerna och felstegen som förpliktar till fullkomlig underkastelse och ödmjukhet. Varje tjänare som grundar sin resa till Allah på dessa två grundläggande principer, hans fiende skall aldrig segra över honom utom genom list, bedrägeri och tanklöshet. Och då, hur snabbt återupplivar och stöder inte Allah honom och räddar honom med Sin barmhärtighet?! ²

Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyahs kommentar:

Denna hadith innefattar storslagenheter för vilka denna åkallan förtjänar att kallas "mästaren av åkallanden i att söka förlåtelse". Den börjar med att tjänaren bekänner sin egen tjänst åt Allah. Sedan, för det andra, nämner den Hans enda gudstjänst som är inneboende i hans ord: "ingenting dyrkas i sanning utom Du." Sedan medger han det faktum att Allah är Den som har skapat honom, fört honom till existens ur intet. Det är därför mest passande att Han visar honom godhet igen genom att förlåta hans felsteg, precis som Han började med att visa honom godhet genom att skapa honom.

Sedan säger han: "och jag är Din tjänare", bekänner och erkänner sitt tillstånd av tjänst åt Honom. Ty Allah skapade Adams barn för Sig Själv och för Sin dyrkan, som det finns i vissa berättelser: "Allah – den Allrahögste – säger: 'O Adams barn! Jag skapade dig för Mig Själv och Jag skapade allt för dig. ³ Så vid Min rätt över dig, låt dig inte upptas av det Jag skapade för dig detta [dvs. denna världens prydnad och skönhet] ⁴ framför det syfte för vilket Jag skapade dig [dyrkan av Allah och det kommande livet].' I en annan berättelse: 'Adams barn! Jag skapade dig för Min dyrkan, lek inte. Jag har åtagit Mig ansvaret att förse dig med uppehälle, trötta inte ut dig själv. Adams barn! Sök Mig och du skall finna Mig. Om du finner Mig, då skulle du ha funnit allt. Om du har missat Mig, skulle du ha missat allt medan Jag är mer älskad av dig än vad som helst.'" ⁵

Således, varje tjänare som väljer att rycka sig loss från de syften för vilka han skapades – att ägna sig åt lydnadshandlingar, känna Honom, älska Honom, vända sig till Honom i ånger och lita till Honom – har verkligen olydigt handlat mot sin Mästare. Om han sedan väljer att ångra sig och återvända till Honom, då skulle han ha återvänt till det som är mest älskat av Allah. Allah är mest nöjd med detta återvändande, som Profeten (frid vare över honom) sade angående Allah: "Allah är gladare åt Sin tjänares ånger än en person som finner sitt förlorade riddjur på vilket hans mat och dryck förvarades. Han hade förlorat allt hopp om att finna det i ett hårt land." Han – den Ärofulle – är Den som har väglett honom mot denna ånger och tillåtit honom att återvända till den [från synd]. Detta är bland de största manifestationerna av Hans välsignelser och godhet. Det borde därför inte finnas någon mer älskad av tjänaren än Den vars angelägenhet är sålunda.

Sedan säger han: "Jag håller fast vid Ditt förbund [av befallningar och

förbud] och Ditt löfte [om belöning eller bestraffning] så mycket jag förmår”, det vill säga att Allah – den Årofulle, den Höge – har ingått ett förbund med Sina tjänare som innefattar Hans befallningar och förbud. Sedan har Han lovat – förutsatt att de uppfyller detta förbund – att skänka dem de största av alla belöningar. Tjänaren går framåt genom att uppfylla sitt förbund med Allah och vittnar om sanningsenligheten i Hans löfte. [Som om han säger:] Jag håller fast vid Ditt förbund, alltid troende på sanningsenligheten i Ditt löfte. Denna känsla uttryckte Profeten (frid vare över honom) också på andra ställen. Till exempel hans uttalande: ”Den som fastar månaden Ramaḍān med īmān och förväntan kommer att få sina begångna synder förlåtna.”⁶ Att ägna sig åt en handling ”med īmān” är detsamma som förbundet med tjänarna. ”Förväntan” hänvisar till att ha hopp om Allahs belöning för den handling som utfördes. En sådan förväntan är olämplig utom medan man också tror på Hans löfte [om belöning eller bestraffning]. ”Īmān och förväntan” identifierar grammatiskt sett orsaken och visdomen bakom handlingen. Det vill säga, han fastar endast på grund av sin īmān i det faktum att Allah har lagstiftat det, gjort det obligatoriskt för honom, är nöjd med det och beordrar det. Således förväntar han sig dess belöning från Allah till den grad att han gör det uppriktigt i sökandet efter Hans belöning.

Hans uttalande: ”så mycket jag förmår” det vill säga, jag ägnar mig åt det ovannämnda efter bästa förmåga men jag har brustit i vad som är mest lämpligt för Dig, och vad Du är förtjänt av. I det finns bekräftelse av den förmåga och kraft som tjänaren besitter; det vill säga, han är inte tvingad eller driven. Snarare besitter han en förmåga angående vilken han befallas, förbjuds och är förtjänt av belöning eller bestraffning. Därför finns det i denna åkallan en tydlig vederläggning mot Qadariyyah al-Mujbirah som hävdar att tjänaren inte besitter någon makt eller förmåga, och inte heller någon handling som kan tillskrivas honom. Snarare, enligt dem, straffar Allah Sina tjänare för Sina egna handlingar, inte deras handlingar. Det vederlägger också de olika undersekterna av Majūs och andra.

Sedan säger han, ”Jag söker tillflykt hos Dig från det onda jag har ägnat mig åt”: Att söka tillflykt här hänvisar till att asyl och skydd söks, flyende mot den som ger tillflykt. Precis som den som flyr från sin fiende söker tillflykt i ett befäst torn genom vilket han räddas. I detta uttalande finns också en bekräftelse av tjänarens handlingar och förtjänster [som kan tillskrivas honom]. Att det onda han ägnar sig åt kan tillskrivas hans egna handlingar, inte hans Herres. Han säger: ”Jag söker tillflykt hos Dig från det onda jag har ägnat mig åt.” Därför är det onda endast från tjänaren. Vad gäller hans Herre, till Honom tillhör de vackraste namnen och alla Hans egenskaper är fullkomlig perfektion. Alla Hans handlingar är

förknippade med visdom och rättfärdighet. Detta stöds ytterligare av hans (frid vare över honom) uttalande: "Och det onda är inte lämpligt för Dig", som berättas av Muslim ⁷ som en del av ett av öppningsåkallanden i ṣalāh.

Av denna anledning brukade vissa lärda säga: En tjänare måste dela upp alla andetag han tar i två. Ett med vilket han prisar Allah och det andra som han använder för att söka Hans förlåtelse. Detta illustreras i händelsen med al-Ḥasan [al-Baṣrī] och den unge mannen som brukade sitta i moskén ensam och aldrig delta i hans klass. Så en gång passerade al-Ḥasan förbi honom och frågade: "Varför sitter du aldrig med oss?" Han svarade: "Jag når morgonen mellan ett tillstånd av välsignelser från Allah för vilka jag inte har något annat val än att prisa Honom angående, och ett tillstånd av synd som jag har begått angående vilket jag måste ångra mig. Således finner jag mig själv upptagen med att prisa Honom och söka Hans förlåtelse på ett sådant sätt att jag inte kan delta i din samling." Så al-Ḥasan svarade: "Jag antar att din förståelse är överlägsen al-Ḥasans."

Ty om en tjänare kan till fullo bevittna dessa två angelägenheter, skall han finna stadga i sin tjänst, höja sin station av igenkänning, kunskap och īmān. Till den grad att han ser sig själv som obetydlig och ödmjucar sig inför sin Herre. Detta representerar sann, fullständig tjänst. Det är ett medel genom vilket man befrias från självförtjusning, arrogans, stolthet och förälskelse i skönheten hos de egna handlingarna.

Och Allah är Den som Vägleder, Givaren av sann vägledning. Allt pris tillkommer Allah ensam. Må Allahs nåd och välsignelser vara över Muhammad, över hans familj och följeslagare. Må Allah vara nöjd med alla följeslagare till Allahs Sändebud (frid vare över honom). Allah allena är tillräcklig för oss, och Han är den bäste Förvaltaren av angelägenheter för oss. ⁸

Slutnoter:

¹ Autentisk: Berättad av al-Bukhārī: 5964.

² Källa: Al-Wābil al-Ṣayyib: 11-13.

³ Översättarens anmärkning: Hänvisar till versen i sūrah al-Baqarah, 2:29: *"Han är Den som skapade åt er allt som finns på jorden."*

⁴ Hänvisar till versen i Sūrah al-Kahf, 18:7: *"Sannerligen! Vi har gjort det som finns på jorden till en prydning för det, för att pröva dem (mänskligheten) som till vilka av dem som är bäst i gärningar."*

⁵ Båda berättelserna som nämns här nämndes också av Ibn al-Qayyim i *Ṭarīq al-Hijratayn* (2:526) och av al-Manāwī i *Fayḍ al-Qadīr* (2:305), utan uttrycklig koppling till Profeten (frid vare över honom). Shaykh Ibn ‘Uthaymīn sade: "Dessa hadither är inte autentiska." Se *Fatāwá* från ‘Unayzah-centret 3:63. Det är mer troligt att dessa berättelser är hämtade från Bokens folk. Och Allah vet bäst.

⁶ Autentisk: berättad av al-Bukhārī: 38 och Muslim: 760.

⁷ Autentisk: berättad av Muslim: 771.

⁸ Källa: *Jāmi‘ al-Masā’il* 1:157-162.

